

στραν καὶ περιετυλίσσεται κάλλιον μὲ τὸν ἔφεν-
δύτην της, ἀλλ' ὅταν ἔβλεπε τὸν Μαρσέλ ν' ἀ-
νησυχῇ διὰ τὰ κινήματα ταῦτα, ἤρχιζενὰ γελά-
και ἐντρέπετο διότι ἦτο τόσο δύριγος.

Εἰς τὴν Σπιτζεβέργην τὸ θέρος οὐδέποτε ἀ-
ναβαίνει τὸ θερμόμετρον πλέον τῶν δύο ἢ τριῶν
βαθμῶν ὑπὲρ τὸ μηδενικόν. Ἀλλ' ὁ τότε πνέων
βόρειος ἄνεμος τὸ εἶχε κάμει νὰ καταβῇ πέντε
βαθμοὺς κάτω τοῦ μηδενικοῦ.

Ἐν τσοῦτω ὁ Λᾶξ καθήμενος πλησίον εἰς
τοὺς ναύτας ἔλεγεν εἰς αὐτοὺς ὅτι ἡ πρώτη αὕτη
δυσκολία δὲν ἔπρεπε νὰ τοὺς ἀποθαρρύνῃ, ὅτι
τὸ πέρασμα, τὸ ὅποιον διήρχοντο, τοὺς ἦγε
πλησίον εἰς τὴν ἀκτὴν, ἔνθα θὰ ἦτο πλέον εὐ-
κολος ὁ πλοῦς, ὁ καιρὸς εὐνοϊκὸς καὶ πιθανὸν
θὰ ἔκαμνον λαμπρὰν ἀλίσαιαν.

Οἱ πλείστοι ἤκουον ἡσυχοὶ καὶ εὐέλπιδες. Ὁ
Τρομπὼν ἐβλασφήμει καὶ ἐψιθύριζε.

Τὴν ὀγδόην ἡμέραν εἶχον πλέον ἐντελῶς διέλ-
θει τὸ πέρασμα καὶ εὐρίσκοντο εἰς τὸ ἀνοικτὸν
πέλαγος. Ὡς ὁ γέρων Λᾶξ εἶχε προείπει ὁ και-
ρὸς ἦτο καλλίτερος, ὁ οὐρανὸς αἴθριος καὶ ἐφαί-
νετο μακρὰν ἀμυδρῶς λευκὴ γραμμὴ, ἡ κορυφὴ
τῶν χιονοσκεπῶν ὄρεων τοῦ Bell-Sound.

Οἱ ἄνδρες τοῦ πληρώματος ὄντες κατὰκοποι
ἴσταντο ἀκίνητοι ὁ εἰς παρὰ τὸν ἄλλον, τυλιγ-
μένοι μὲ τοὺς μανδύας των, ἄλλοι κοιμώμενοι,
ἄλλοι σιγηλοί.

«Τί διαβολοτέχνη! ἀνέκραξεν ὁ Τρομπὼν μετὰ
φωνῆς ἀγρίας, νὰ πάρῃ ὁ διάβολος τοὺς Ἀγγλους!
Αὐτοὶ εἶνε οἱ αἰτίοι ὅπου κυλιοῦμαι ἐγὼ τώρα
εἰς αὐτὴν τὴν θάλασσαν! Ἄν δὲν ἐμπόδιζον τὸ
ἐμπόριο τῶν νέγγρων, τὸ ἐντίμωτερον ἐμπόριο
ὅπου εὐρίσκεται, θὰ ἦμουν τώρα εἰς τὴν Ἀφρικὴν
εἰς τὰς Ἀντίλλας, θὰ εἶχα ζέστη καὶ παράδες
τώρα....»

Ἐν ᾧ ἔλεγε ταῦτα ἀναμιμνησκόμενος τὸ πα-
λαιόν του ἔργον, εἶδε πλησίον του τὸν Φρισκὲ
κρατοῦντα ἄγγειον πλήρες καπνίζοντος καφφέ.
«Ἐλα ἐδῶ, μικρὲ μου», τῷ εἶπε μὲ γλυκύτητα.

Ὁ ναυτόπαις ἐπλησίασε.

— Εἶσαι καλὸ παιδί, Φρισκὲ! τὸ μάτι σου εἶνε
ὅλο σπέρτο καὶ τὸ πρόσωπό σου μοιάζει ὅσον τὸ
μῆλο. Σὲ μαλὼνω καμμίαν φορά, ἀλλὰ διὰ τὸ
καλὸ σου. Τί ἔχεις αὐτοῦ, καφφέ; Δός μου ὀλι-
γάκι, παιδί μου, θὰ μοῦ κάμῃ καλὸ.

— Δὲν ἤμπορῶ, ἀπήντησεν ὁ Φρισκὲ, εἰς ὅν
ἔκαμνεν ἐντύπωσιν ὁ καλὸς τρόπος τοῦ Τρομπὼν,
εἶνε ὁ καφφὲς τῆς Κυρίας Καρίνας, ἡ ὁποία μὲ
περιμένει.

— Δός μου ὀλιγάκι σοῦ λέγω!

Ὁ Φρισκὲ ἐντρομος ἤθελε νὰ φύγῃ

«Ἄ! φειδάκι, τῷ λέγει ὁ Τρομπὼν, λαμβά-
νων αὐτὸν μὲ τοὺς χονδρούς του δακτύλους ἀπὸ
τοῦ βραχίονος, φεύγει, δὲν σέβεται τοὺς μεγα-
λητέρους σου, νομίζεις, ὅτι κάτι εἶσαι ἐπειδὴ ἔ-
γινες τὸ σκυλάκι αὐτῆς τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ

κῦρ Μαρσέλ. Καλὰ! Πάρε λοιπὸν διὰ σέ, πάρε
διὰ τὸν ὑποπλοίαρχον, πάρε διὰ τὴν κυρά σου,
πάρε..... Κλαῖς, δειλὲ... πάρε καὶ διὰ
τὰ κλάματά σου.» Καὶ ταῦτα λέγων ἐκολάφισεν
ἐπὶ τῆς παρειᾶς τὸ δυστυχὲς παιδίον, τὸ ὅποιον
ἔκλειεν ἐλεεινὰ καὶ προσεπάθει νὰ διαφύγῃ ἀπὸ
τῶν χειρῶν τοῦ ναύτου. Ἀλλ' ἐν τῇ πάλῃ ταύτῃ
ἔπεσε κατὰ γῆς. Τότε ὁ Τρομπὼν ἐπέπεσε πάλιν
καὶ ἐκτύπη ὡς μανιώδης ἐνόμιζε τις ὅτι βε-
βαίως θὰ ἐφόνευε τὸν δυστυχῆ Φρισκὲ. Οὗτος ἐ-
ξηκολούθει νὰ κραυγάζῃ γοερῶς, ἕως οὗ ἤκουσεν
εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τὰς κραυγὰς ὁ Μαρσέλ, ὅστις
τότε ἐμελέτα τὸν χάρτην τῆς Σπιτζεβέργης, καὶ
ἔτρεξε νὰ ἴδῃ... Εὐθὺς ἤρπασεν ἀπὸ τοῦ λαίμο-
δέτου τὸν μανιώδη ἐκεῖνον καὶ τὸν ἔρριψε τρία
βήματα μακρὰν ὡς κορμὸν δένδρου, ἔπειτα ἐ-
λαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸν ναυτόπαιδα καὶ
ἐπέστρεψεν εἰς τὸν κοιτωνίσκον του.

Ὁ Τρομπὼν ἡγέρθη τεταπεινωμένος καὶ μέ-
νεα πνέων.

Πλησίον του ἔκειτο μοχλὸς ἐργάτου (μπο-
τζεργάτου) τὸν ἔλαβε, καὶ μὲ αὐτὸν ἠθέλησε νὰ
καταδιώξῃ τὸν Μαρσέλ, ἀλλ' ὁ Δαμπελὲν καὶ
Φρανσονᾶ τὸν ἐσταμάτησαν καὶ ἄλλοι δὲ ναῦται
μετὰ σπουδῆς παρεκώλυσαν τὸ κίνημα τοῦ Τρομπ-
πὼν.

— Καλὰ, εἶπεν ἐκεῖνος, δὲν θέλω νὰ τὰ βάλῃ
μὲ ὅλους σας, ἀλλὰ, μὰ τὴν πίστιν μου, ἀπὸ τὰ
χεῖρά μου θὰ περάσῃ.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπεσύρθη ὡς τίγρις πορευο-
μένη νὰ κρῖν ἐν τῷ σκοτεινῷ τὰ τραύματά της,
καὶ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν λέξιν δὲν ἐπρόφερε τὸ
στόμα του.

Ὁ Μαρσέλ παρέδωκε τὸν ναυτόπαιδα εἰς τὴν
Καρίναν καὶ διηγῆθη εἰς αὐτὴν τὸ συμβάν.

— Θεέ μου, Θεέ μου, ἀνέκραξεν ἐκεῖνη, εἶνε δυ-
νατὸν νὰ ὑπάρχωσιν ἄνθρωποι τόσο βάρβαροι!
Ἐννοία σου, παιδί μου, μὴ κλαῖς, θὰ σὲ θερα-
πεύσωμεν καὶ θὰ σὲ προστατεύσωμεν.»

Ταῦτα δὲ εἰποῦσα ἔχυσε ψυχρὸν ὕδωρ εἰς λε-
κάνην, ἐνέβαψεν εἰς αὐτὴν κομμάτιον πανίου, ἔ-
πλυνε τοὺς κροτάφους τοῦ Φρισκὲ, τῷ ἔκοψε τὰ
μαλλία ἐκεῖ, ἔνθα ἔρρεε τὸ αἷμα, τῷ ἔδωκε νὰ
πίῃ ὀλίγον οἶνον διὰ νὰ συνέλθῃ καὶ ἀφ' οὗ ἐπέ-
δεσε τὰς πληγὰς του τὸν ἐκάθισε πλησίον εἰς
τὴν θερμάστραν.

Ἄν τὴν ἔβλεπες ἐκτελοῦσαν μετὰ πόσης φρον-
τίδος καὶ ἀκριβείας πάντα ταῦτα, θὰ ἔλεγες ὅτι
εἶνε νεαρά Ἀδελφὴ τοῦ Ἑλέους ἐν τῇ ἐξασκήσει
τοῦ ἱεροῦ της ἐπαγγέλματος.

Ὁ Μαρσέλ τὴν παρετήρει μετὰ τρυφερᾶς συγ-
κινήσεως, ἀπεριόριστος δὲ ἦτο ἡ εὐγνωμοσύνη ἣν
πρὸς αὐτὸν εἰδείκνυε τὸ ὄφρανον.

— Κακὴ δουλειὰ, εἶπεν ὁ πλοίαρχος πρὸς τὸν
Μαρσέλ, ὅτε ἔμαθε πάντα ταῦτα ἐφ' ἐρήθης ὡς
τίμιος ἄνθρωπος, ἀλλὰ θὰ ἐμπλέξῃς μὲ αὐτὸ τὸ
θηρίον. Ἐγὼ πταίω! ἔπρεπε νὰ ἀντισταθῇ εἰς

τὸ πολὺ ἔγκυοι καὶ λεγῶ, γυναῖκες πλείοτερον τῶν ἀνδρῶν γέροντες ὑπὲρ τὰ 50 γεγονότες σπανιώτερον.

Τὸ φάσμα τῆς τροποποιημένης ἢ νόσου εὐλογίας (εὐλογιοειδοῦς) εἶνε ἔλπις, ὅτι θὰ ἐκλίπῃ ποτὲ ἀπὸ τῶν συγγραμμάτων τῆς ἐπιστήμης. Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ Ἰεννέρου ἐνόμισαν οἱ ἄνθρωποι, ὅτι ἐθριάμβευσαν κατὰ τῶν εὐλογιῶν. Ὅταν ὅμως μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν τινῶν ἤρξαντο ἀναφαινώμενα εἰς ἡδὴ ἐμβολισθέντας πρῶτον μὲν σποράδην, εἶτα δὲ πυκνότερον ἐξανθήματα ἀξιοσημειώτου ὁμοιότητος πρὸς τὰ τῆς εὐλογίας εἶπον πρὸς τιμὴν τοῦ ἐμβολισμοῦ διὰ δαμαλίδος, ὡς θέλομεν ἰδεῖ κατωτέρω, ὅτι ταῦτα πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ὅλως νέα δὴθεν νόσος. Οἱ ἱατροὶ κατέφυγον εἰς λεπτομερεστάτας διακρίσεις, διαιρέσαντες μίαν καὶ τὴν αὐτὴν νόσον εἰς δύο. Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι ὁ ἐμβολισθεὶς διὰ δαμαλίδος δὲν εἶνε ἐξησφαλισμένος διὰ παντός τοῦ βίου κατὰ τῶν εὐλογιῶν μετὰ παρέλευσιν ἀορίστου ἀριθμοῦ ἐτῶν προσκτᾶται ἐκ νέου τὴν εὐπάθειαν εἰς προσβολὴν, ἡπιωτέραν ὅμως, ἅτε τοῦ σώματος διελθόντος ἡδὴ τεχνήτως διὰ τοῦ ἐμβολισμοῦ προσμοίαν νοσηρὰν ἐπεξεργασίαν. Ἡ ἀσφαλεστέρα ἀπόδειξις τῆς ὁμοιότητος τῶν ἀνωτέρω μορφῶν τῆς εὐλογίας εἶνε τὸ ὅτι αἱ καλούμεναι νόθοι εὐλογία συμβαίνει οὐχὶ σπανίως νὰ ἔχωσιν ἑκάσιν θανατηφόρον, καὶ ἀναπτυσσόμεναι, εἴτε εἰς ἐμβολισθέντας εἴτε εἰς μὴ, προκαλοῦσι διὰ τοῦ μολυσμοῦ ὅλα τὰ συμπτώματα καὶ πλήρη τὴν κακοήθειαν τῶν γνησίων εὐλογιῶν.

Τὴν τρίτην μορφήν τῆς εὐλογίας, τὴν ἀνεμοεὐλογίαν, ὑπέστησαν ἴσως οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων. Ἡ νόσος εἶνε ἐκ τῶν συχνοτέρων τῆς παιδικῆς ἡλικίας, καίτοι δὲ μολυσματικὴ, εἶνε τοσοῦτον καλοήγητος ὥστε οὐδεὶς ποτε ἀπέθανεν ἐξ αὐτῆς, ὅλη δὲ ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς ἐξόδου τῶν παιδίων ἀπὸ τοῦ δωματίου.

Ὅπως εἵπομεν ἀνωτέρω οἱ ἱατροὶ ἀποροῦσιν εἰς ποίαν κλάσιν νὰ τάξωσι τὴν πρᾶξιν ταύτην νόσον. Τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ ἀνεμοεὐλογία οὐδὲν τὸ κοινὸν ἔχει πρὸς τὰς γνησίας εὐλογίας, τὰς στενάς αὐτῆς συγγενεῖς, διότι προσβάλλει ἀδιακρίτως ἀνεμβολιστούς τε καὶ προσφάτως ἔτι ἐμβολισμένους, ἀποβάλλει τὴν ἀποδεικτικὴν αὐτοῦ δύναμιν ἐὰν σκεφθῶμεν ὅτι ἐν τῷ ὁργανισμῷ τῶν ζώων ἐν γένει μία καὶ ἡ αὐτὴ νόσος δύναται νὰ ἐπαναληφθῇ εἴτε καθ' ὅλην τὴν ἔντασιν αὐτῆς εἴτε καὶ ὅλως ἐξασθενωμένη. Ἐτι μᾶλλον δὲ φαίνεται συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς στενωτέρας ὁμοιότητος ὅλων ἐν γένει τῶν μορφῶν τῆς εὐλογίας τὸ πολλάκις παρατηρηθὲν γεγονός, ὅτι εἰς αἰθούσας νοσοκομείων περιπτώσεις ἀσήμεντοι ἀνεμοεὐλογίας προσέκαλεσαν τὴν ἐκρηκτικὴν γνησίαν εὐλογίαν.

Αὕτη αὐτὴ δὲ ἡ δοξασία τῆς στενῆς συγγενείας ὅλων τῶν μορφῶν τῆς εὐλογίας παρέσχε τὸ ἐνδόσιμον εἰς τοὺς ἐπιστήμονας νὰ κόψωσι διὰ παντός τὴν δύναμιν τῆς κακοήθους ταύτης νόσου. Δὲν θὰ προκαλέσῃ ἄρά γε, εἶπον οὗτοι καθ' ἑαυτοὺς, ἐλαφροτέραν μορφήν εὐλογίας ὁ ἐμβολισμὸς διὰ λέμφου λαμβανομένου ἐξ ἡπιωτέρας μορφῆς εὐλογίας, γινόμενος εἰς ἄνθρωπον μὴ προσβληθέντα ἔτι ἐκ ταύτης, καὶ δὲν θὰ προσφύλῃ ἐπομένως τὸ σῶμα κατὰ τῆς προσβολῆς ὑπὸ μορφῆς εὐλογίας κινδυνώδους;

Ἐν Περσίᾳ, Ἰνδίᾳ καὶ Κίνῃ ἡ θεωρία αὕτη ἐπεκράτει πρὸ πολλοῦ. Ἐν τῇ τελευταίᾳ δὲ χώρα οἱ ἱατροὶ ἐξετέλεον τὸν ἐμβολισμὸν ἐνθέτοντες ἐν τῇ ῥινὶ τῶν ἀνθρώπων βάμβακα ἐμπεποτισμένον δι' εὐλογιώδους ὕλης. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἔλλην ἱατρός, ὁ Ἐμμανουὴλ Τιμόνης, εἰσήγαγε τὸν ἐμβολισμὸν δι' ἀνθρώπων εὐλογιῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἡ σύζυγος τοῦ τότε ἀγγλοῦ πρεσβευτοῦ Λαίδου Worthly Montague, λαβοῦσα γινώσκιν τοῦ πράγματος δὲν ἐφοβήθη δοῦσα νὰ ἐμβολίσωσι τὰ ἴδια τῆς τέκνα (κατὰ τὸ 1720). Μετὰ δὲ τὸ εὐτυχὲς ἀποτέλεσμα τοῦ ἐμβολισμοῦ ἐκήρυξε τὸν ἔπαινον αὐτοῦ μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἀντηχῆσαντος καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην.

Ἐντούτοις δὲν δύναται τις νὰ δισχυρισθῇ, ὅτι ὁ ἐμβολισμὸς ἐρρίζωσεν εἰς ὅλα τὰ στρώματα τοῦ λαοῦ διετηρήθη ἀληθῶς μόνον εἰς μερίδα τινα ἀνεπτυγμένων καὶ εὐπόρων. Ἀλλ' ἦτο καὶ τὸ προφυλακτικὸν μέσον κινδυνώδες. Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ Heusler ἐκ 400 εὐλογιῶντων

1. Χάριν τῶν Ἑλλήνων ἀναγνωστῶν σημειοῦμεν ὅδε τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ ἱατροῦ τούτου ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Ἀνθίμου Μαζαράκη «Βιογραφίαι τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς νήσου Κεφαλληνίας. 1843». «Εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην ἔκαμιν (ὁ Ἰάκωβος Πυλαρινός, ἱατρός), ὁμοῦ μὲ ἕτερον Ἕλληνα ἱατροδιδάσκαλον, τὸν Ἐμμανουὴλ Τιμόνην, τὴν ἐπιστημονικὴν παρατήρησιν τῆς μεγάλης καὶ ἀνθρωποσωτηρίου ἀνακαλύψεως τοῦ κεντρώματος τῆς φυσικῆς εὐλογίας, ἥτις πρὸ τῆς δαμαλίδος ἔτρωσεν ἀπὸ τὴν καταστροφὴν τῆς τρομερῆς ἐκείνης νόσου τόσα μυλλίοντα ἀνθρώπους» σελ. 123. Κατωτέρω δὲ, σελ. 127. «Οἱ δύο οὗτοι ἱατροὶ εὐρεθέντες εἰς Κωνσταντινούπολιν, καθ' ὃν καιρὸν μία Θεσσαλίς καὶ μία ἐκ Θεσσαλονίκης γυνὴ εἰς περιστάσεις φοροποιοῦ ἐπιδημίας τῆς νόσου ἔκαμνον τεράστια διὰ τοῦ κεντρώματος, ἀφίερονσαν τὴν προσοχὴν των καὶ ἐξετάσαντες εὗρον τὴν ἀνακάλυψιν σωτηριώδη. . . . Μία ἀλληλοδιάδοχος σειρά πειραμάτων ἐδεδείκωσεν τὸν μὲν Τιμόνην νὰ γράφῃ κατὰ τὸ 1713 ὡς καμνήτης καὶ μέλος τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Ὁξφόρδ πρὸς τὸν Ἀγγλον ἱατροδιδάσκαλον Βόδδαρ περὶ τῆς ἐφεύρεσεως ταύτης, τὸν δὲ Πυλαρινὸν νὰ τὴν κοινοποιήσῃ πρὸς ἕτερον Ἀγγλον φυσιολόγον καὶ ἱστορικόν, τὸν Γουλιέλμον Σερὰδ, ὅνα πρόβουν ἐν Σμύρνῃ, κ.τ.λ.» Ὁ Πυλαρινὸς ἐξέδωκε τότε καὶ πραγματείαν λατινιστῇ, ἐν ᾗ πραγματευόμενος τὰ κατὰ τὸν ἐμβολισμὸν, ἀπέδιδε τὴν ἐφεύρεσιν εἰς τοὺς Θεσσαλοὺς. Λέγει δὲ ἐν αὐτῇ, ὅτι ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπροχώρησεν ἡ ἐφεύρεσις ἀπὸ χώρας εἰς χώραν μέχρι Κωνσταντινουπόλεως, ἐνθα ἔμεινε ἐπὶ πολὺ ἀπόκρυφος, μέχρις οὗ τρομερὰ προσβολὴ τῆς νόσου παρεκίνησε τὰς εἰδήσοντας γυναῖκας διὰ τὸ κέρδος νὰ τὴν ἐφαρμόσωσι. Τότε λέγει ὅτι τὴν ἐδιδάχθη καὶ αὐτός.— Περὶ τοῦ ἱατροῦ Τιμόνου ἴδε καὶ «Πραγματεῖαν ἱατρικὴν ὑπὸ Σεργίου Ἰωάννου», ἐν Κων]πόλει 1818, ἐν σελίδι 310 καὶ ἐφεξῆς. Σ. Μ.

τὸ μὲν εἰς τὸν ἀνεπαρκῆ ἀποθησαυρισμὸν τῆς δαμαλίδος ὕλης, τὸ δὲ εἰς τὴν κακὴν αὐτῆς ποιότητα. Ἐκατοντάδες συνωθοῦντο καθ' ἑκάστην περὶ τοὺς ἰατροὺς πρὸς ἐμβολισμὸν· πόθεν δὲ ἡδύναντο τότε οὗτοι νὰ λαμβάνωσι τὴν ὕλην; Καὶ αὐτὰ τὰ δημόσια ἐμβολιστικὰ καταστήματα τοσοῦτον κατεκλύζοντο ὑπὸ παραγγελιῶν, ὥστε ἡδυνάτουσαν νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς αὐτάς. Συχνότατα οἱ ἰατροὶ ἴσταντο κεναῖς ταῖς χερσὶν ἀπέναντι τῶν τεταμένων καὶ ἐμβολισμὸν ζητούντων βραχιόνων. Μετὰ τῆς ἐλλείψεως δὲ ταύτης ἐπῆλθε καὶ ἐξασθένεσις τῆς πρὸς ἐμβολισμὸν ὕλης, διότι ἐξήτουν διὰ προσθήκης γλυκερίνης νὰ πληθύνωσι τὸ ποσὸν αὐτῆς, ὅπως πληθύνουσι τὸν ζωμὸν κρέατος ἐπιχέοντες ὕδωρ. Ἐὰν ἡ πολιτεία διὰ τῆς ἀνιδρώσεως ἐμβολιστικῶν καταστημάτων καὶ ἀγελαδοκομείων, ἐν οἷς ν' ἀνατρέφονται δαμάλεις εὐλογίῳσαι, ἐφρόντιζε περὶ τῆς ὑπάρξεως ἀφθονίας λέμφου, ἤθελον ἐκλείψει αἱ μομφαὶ κατὰ τοῦ ἐλλιποῦς καὶ ἀνεπαρκούς τῆς ἐμβολιστικῆς ὕλης καὶ ἤθελον σωθῇ χιλιάδες θυμάτων.

Πρὸς τούτοις πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν καὶ τὸ ἐξῆς. Ἡ προφυλακτικὴ δύναμις τοῦ ἀπαξ μόνον γενομένου ἐμβολισμοῦ εἰς μέγαν ἀριθμὸν ἀνθρώπων δὲν διατηρεῖται δι' ὅλου τοῦ βίου, ἀν καὶ δι' ἄλλους ἐξαρκεῖ, πᾶν ἀποδειχθὲν διὰ πολλῶν στατιστικῶν ἀπαριθμήσεων, καθ' ὅς πολλοὶ περισσότεροι μὴ ἐμβολισθέντες ἡσθένησαν καὶ ἀπέθανον ἢ ἐμβολισθέντες. Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Breslauer ἐπιδημίᾳ προσεβλήθησαν 40 μὲν τοῖς ἑκατὸν ἐκ τῶν πρώτων, μόνον δὲ 13 ἐκ τῶν δευτέρων. Ὁ Πάπας μόνον ἐπαγγέλλεται τὸν ἀλάνθαστον, ἡ νόσος ὅμως εὐλογία οὐδεμίαν ἀξίωσιν ἔχει ἐπὶ τοῦ ἐπιθέτου τούτου. Τὸ μόνον ἐνεργὸν προφυλακτικὸν μέσον κατὰ τῶν εὐλογιῶν εἶνε ἡ ἐπαράληψις τοῦ ἐμβολισμοῦ, — ὁ ἀναδαμαλισμός.

Θέλετε καὶ ἀποδείξετε; ἰδοὺ. Ἐν τῷ πρωσικῷ στρατῷ, ἀπὸ τοῦ 1834, ἀφ' οὗ δηλ. χρόνου καθιερώθη εἰς αὐτὸν ὁ καταναγκαστικὸς ἐμβολισμός, μέχρι τοῦ 1852 ἐνεμβολίσθησαν 811, 402 ἄνδρες, τούτων δὲ εὐδοκίμως 457, 581. Ἐκ τούτων ἐν ὅλῳ ἀπέθανον 4 ἐξ εὐλογίας. — Κατὰ τὸ ἔτος 1867 ἐνεμβολίσθησαν ἐν γένει ἐν τῷ στρατῷ 127, 279· ἐκ τούτων ἐνόσησαν ἐξ εὐλογίας 164, ἀπέθανον δὲ 2. Ἀπὸ τοῦ 1834 μέχρι τοῦ 1867 ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐμβολισθέντων ἀνδρῶν ἦτο 1, 735, 346, τῶν νοσησάντων δὲ ὑπὸ εὐλογίας, ἐχούσης τὸ πλεῖστον τὴν ἐλαφρὰν μορφὴν τῆς ἀνεμοεὐλογίας, 3, 601· ἐκ τούτων ἀπέθανον 113. Ἐὰν δὲ καὶ εἰς τοὺς νοσήσαντας τούτους ἐνηργεῖτο πρότερον καὶ ὁ ἀναδαμαλισμός καὶ ὁ μικρὸς οὗτος ἀριθμὸς τῶν θανάτων ἤθελον ἐλαττωθῇ ἐπαισθητῶς. — Ἀναφέρομεν τέλος, ὅτι ἐκ τῶν 18, 000 ἀνδρῶν τοῦ ΣΤ' (σιλεσιακοῦ) σώματος τοῦ στρατοῦ κατὰ τὴν δεινὴν ἐπιδημίαν

τῆς εὐλογίας ἀπὸ τῆς 1 Ἰουλίου 1871 μέχρι τῆς 1 Αὐγούστου 1872 προσεβλήθησαν μόνον 135 ἄνδρες, καὶ ὅτι ἐκ τούτων τρεῖς μόνον, τυχαίως καὶ οὗτοι μὴ ἀναδαμαλισθέντες, ἀπέθανον. Κατὰ τὸν γαλλικὸν πόλεμον οἱ γερμανοὶ στρατιῶται ἔμειναν σχεδὸν ὅλως ἀπρόσβλητοι ὑπὸ τῆς εὐλογίας καίτοι συνεχῶς καὶ στενώτατα κωινωνοῦντες μετὰ κατοίκων εὐλογιῶντων. Ὡσαύτως ἐν Πρωσσίᾳ, εἰς μέρη ἐνθα ἡ εὐλογία ἐπῆνεγκε δεινοτάτας ἐρημώσεις, οἱ ἐφεδροὶ καὶ αἱ φρουραὶ ἔμειναν ἀπρόσβλητοι, ἐπεὶ δὲ πάντες οἱ πρῶσοι νεοσύλλεκτοι ἐμβολίζονται ἀναγκαστικῶς.

Ὑπολείπεται ἤδη νὰ κρίνωμεν καὶ τὴν μομφὴν, καθ' ἣν ὁ ἀπὸ βραχίονος εἰς βραχίονα ἐμβολισμὸς μεταφυτεύει εἰς τὸ σῶμα κακὰ μείζονα, καὶ δηλ. ὅτι ἐκ τούτου ἐπῆλθον πολλαὶ νόσοι εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ὅς ἄλλως αὕτη ἤθελαν ἀποφύγει. Ἡ ἱστορία τῆς ἱατρικῆς διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι αἱ πλεῖστοι λοιμικαὶ νόσοι· διστεραιὰ, ἰλαρά, τύφος, διφθερίτις, πολὺ ἔτι πρὸ τῆς ἱαννερείου ἀνακαλύψεως ἦσαν ἐπίσης φοινικαὶ ὅπως καὶ σήμερον. Ἐὰν δὲ μᾶλλον σήμερον ἡ φθίσις καὶ χοιράδωσις ταλαιπωροῦσι τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἀποδοτέον τοῦτο εἰς τὰς ἀπείρους ἐξασθενωτικὰς ἐπιδράσεις τοῦ νεωτέρου πεπολιτισμένου βίου, π. χ. εἰς τὰ ἐκ τῶν ἐργοστασιῶν κακὰ, εἰς τὸν καθεστηκότα βίον, εἰς τοὺς ὑπερμέτρους διανοητικοὺς πόνους τῆς ἐν ταῖς σχολαῖς νεότητος, εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἡδονῶν, εἰς τοὺς μεγάλους κόπους πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς ζωῆς κτλ. — Ὡς καὶ εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ἀπὸ ἐβδομηκονταπενταετίας εἰσαχθεὶς ἐμβολισμὸς διετήρησε τὴν ζωὴν ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, οἵτινες βεβαίως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀποφύγῃ τὴν μοῖραν τῶν θνητῶν, τὰς νόσους καὶ τὸν θάνατον. Ἐὰν ἐδίδετο προσοχὴ μείζων εἰς τὰ παραγγέλματα τῆς ὑγιεινῆς ὡς πρὸς τὴν ἐνδυμασίαν, τὴν τροφὴν, τὸν ἀνεμισμὸν καὶ τὴν κατοικίαν καὶ ἀπεφεύγοντο αἱ ἀκολασίαι, αἱ ἐκνευρίζουσαι τὸ σῶμα καὶ δηλητηριάζουσαι τὸ αἷμα τῶν ἀπογόνων τῶν ἀσώτων, ἡ χοιράδωσις καὶ ἡ φυματίωσις θὰ ἐγίνοντο σπανιώτεροι.

Τὸ ζήτημα ἂν ἦνε δυνατόν νὰ μεταδοθῇ διὰ τῆς εὐλογιῶδους ὕλης καὶ ἄλλα νόσοι συγχρόνως (ἡ ὅπως κοινῶς λέγεται ἀκαθαρσίαι) ἀπὸ τοῦ ἐνὸς σώματος εἰς τὸ ἄλλο, ἐλύθη καταφατικῶς μόνον περὶ μιᾶς νόσου, στηριζομένης ἐπὶ τῆς διαφθορᾶς τῶν χυμῶν, τῆς συφιλίδος· ἐνταῦθα δὲ ὑπάρχει δυστυχῶς οὐχὶ μικρὸς, ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων ὅμως ἐξογκούμενος ἀριθμὸς περιπτώσεων ἀνιάτου μολυσμοῦ δι' ἀπροσέκτου ἐξ ἀσθενοῦς σώματος ἐμβολισμοῦ. Ὁ εὐσυνείδητος ὅμως ἱατρὸς πρέπει καὶ πάντως θὰ ἐρευνήσῃ ἐπιμελῶς τὸν ἐξ οὗ λαμβάνει τὴν ὕλην, ἐκλέγων τὸν ἀπολαύοντα πλήρους ὑγείας καὶ ὅλως ἐλεύθερον μετὰδοσίμων ἀσθενειῶν. Ἀρκοῦσαν δὲ ἀσφάλειαν κατὰ τῆς ἐπιπολαιότητος καὶ τῶν κατὰ